

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la controlul constituționalității pct.5 alin.5
din Hotărîrea Guvernului nr.243 din 3 martie 1998 "Cu
privire la măsurile urgente de realizare a Legii
bugetului pe anul 1998"*

Nr.27 din 29.09.98

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.94-95/37 din 15.10.1998

* * *

* M.O., nr.30-33 din 9 aprilie 1998, art.263

În numele Republicii Moldova
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător
Mihai COTOROBAI	- judecător
Constantin LOZOVANU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător-raportor
Ion VASILATI	- judecător

cu participarea Alionei Balaban, grefier, în lipsa reprezentantului Guvernului și a deputatului în Parlament Simion Dragan, autorul sesizării, legal citați, în prezența viceministrului educației și științei Simion Musteață, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității pct.5 alin.5 din Hotărîrea Guvernului nr.243 din 3 martie 1998 "Cu privire la măsurile urgente de realizare a Legii bugetului pe anul 1998".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Simion Dragan, depusă la 6 mai 1998, în conformitate cu art.24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și cu art.38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 23 iunie 1998 sesizarea în cauză a fost acceptată spre examinare și inclusă în ordinea de zi.

Avînd în vedere materialele dosarului, punctele de vedere solicitate Parlamentului, Guvernului, Ministerului Finanțelor, Ministerului Educației și Științei, comitetului central al Sindicatului lucrătorilor din învățămîntul public și știință din Republica Moldova, cadrul legal intern, Convențiile internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte, audiind informația judecătorului-raportor,

Curtea Constituțională
a constatat:

Conform pct.5 alin. 5 din Hotărîrea Guvernului nr.243 din 3 martie 1998, Ministerul Învățămîntului, Tineretului și Sportului urma să reexamineze planurile de studii pentru învățămîntul primar, gimnazial, mediu general și liceal și să prevadă trecerea unor ore din componentul școlar și a orelor de cerc la prestări contraplată.

Autorul sesizării susține că, potrivit art.35 alin.(4) din Constituție, învățămîntul de stat în Republica Moldova este gratuit. Hotărîrea Guvernului însă prevede că în învățămîntul de stat primar, gimnazial, mediu general și liceal unele ore din componentul școlar și orele de cerc se trec la prestări contraplată. Autorul sesizării consideră că prin Hotărîrea Guvernului s-a încălcat art.35 alin.(4) din Constituție.

Examinînd sesizarea, punctele de vedere expuse de Parlament, Guvern, Ministerul Educației și Științei, precum și raportînd prevederile Hotărîrii Guvernului la dispozițiile constituționale, Curtea

Constituțională reține următoarele:

Dreptul la învățătură constituie unul dintre cele mai importante drepturi sociale ale omului. Acest drept creează premisele necesare pentru afirmarea pleneră a personalității și a demnității umane, precum și pentru dezvoltarea întregii societăți. De nivelul potențialului intelectual al persoanei depinde nu numai promovarea persoanei pe scara socială și statutul ei social, dar și progresul societății în ansamblu, evoluția vieții economice, sociale și culturale.

Constituția ocrotește prin art.35 dreptul persoanei la viața socială, dreptul la învățătură.

Dreptul la învățătură este un drept complex prin conținutul său și prin numărul mare de subiecte implicate în realizarea lui. Este de remarcat nu numai multitudinea de componente ale conținutului acestui drept, dar și specificul juridic ce rezultă din îmbinarea libertății cu obligația, deoarece dreptul la învățătură este în același timp și o îndatorire. Aceasta explică obligativitatea unor forme de învățământ (învățământul general obligatoriu). Conținutul mixt determină specificul reglementărilor constituționale și legale. Dreptul la învățătură, ca drept fundamental, urmează să fie asigurat în așa mod încât să ofere tuturor șanse juridice egale, ceea ce implică neadmiterea discriminărilor și privilegiilor.

Declarația Universală a Drepturilor Omului în art.26 alin.(1) prevede că: "Orice persoană are dreptul la învățătură; învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ce privește învățământul elementar și general. Învățământul elementar este obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie accesibil tuturor; accesul la studii superioare trebuie să fie deschis tuturor pe baza deplinei egalități, în funcție de merit".

Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale în art.13 dezvoltă prevederile Declarației, stabilind că învățământul primar trebuie să fie obligatoriu și accesibil tuturor în mod gratuit; învățământul secundar, tehnic și profesional, trebuie să fie generalizat și să devină accesibil tuturor prin toate mijloacele potrivite, în special prin instaurarea în mod progresiv a gratuității lui; învățământul trebuie să devină accesibil tuturor în deplină egalitate, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele potrivite și în special prin introducerea treptată a gratuității.

Art.35 alin.(4) din Constituție stabilește că "învățământul de stat este gratuit", iar alin.(1) din același articol prevede că "dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și de perfecționare". Același articol (alin.5) stipulează în mod imperativ că toate instituțiile de învățământ - statale și nestatale - se înființează și își desfășoară activitatea numai în condițiile legii. Concepția dezvoltării învățământului în Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.337-XIII din 15 decembrie 1994* , și Legea învățământului nr.547-XIII din 21 iulie 1995** prevăd că învățământul primar și gimnazial (clasele I-IX) este obligatoriu și asigură tuturor copiilor standardul educațional european, formarea aptitudinilor educaționale fundamentale, dezvoltarea priceperilor intelectuale, concepute drept nivel definitoriu în dezvoltarea personalității și deschiderea căilor spre învățământul liceal și învățământul profesional.

* M.O., nr.17-18 din 24 martie 1995 art. 172

** M.O., nr.62-63 din 9 noiembrie 1995, art. 692

Cele menționate permit Curții Constituționale să concluzioneze că învățământul primar și învățământul secundar general este gratuit.

Având în vedere cele expuse, Curtea conchide, de asemenea, că Hotărârea Guvernului supusă controlului constituționalității în partea ce ține de trecerea unor ore din componentul școlar din planul de studii pentru învățământul primar, gimnazial, mediu general și liceal la

prestări contraplată contravine prevederilor art.35 alin.(4) din Constituție.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.6 alin.(3) și art.62 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Declară neconstituțional pct.5 alin.5 din Hotărîrea Guvernului nr.243 din 3 martie 1998 "Cu privire la măsurile urgente de realizare a Legii bugetului pe anul 1998".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 29 septembrie 1998.
Nr. 27.